

DECIZIE

31 iulie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență :

Președintele ședinței, judecătorul Svetlana Filincova

Judecătorii Svetlana Novac, Tatiana Vieru, Iurie Bejenaru, Galina Stratulat

examinînd recursurile declarate de către Ministerul Finanțelor și Mihail Chițanu în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Mihail Chițanu împotriva Ministerului Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului material și moral, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 06 martie 2013, prin care a fost respins apelul declarat de către Ministerul Finanțelor, admis apelul declarat de către Mihail Chițanu, casată parțial hotărîrea Judecătoriei Rîșcani, mun.Chișinău din 11 iulie 2012 și pronunțată în parte o nouă hotărîre

c o n s t a t ă

La 23 septembrie 2011 Mihail Chițanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 16 iunie 1998 a fost angajat în calitate de jurist la SA „Apă-Canal Chișinău”. Pe parcurs a fost avansat și numit în funcția de șef al serviciului juridic al SA „Apă-Canal Chișinău”.

La 12 martie 2004, pe semnele infracțiunii prevăzute de art.327 alin.(2) CP, a fost intentată o cauză penală legată de încheierea contractului de asistență juridică cu Biroul Asociaat de Avocați „Tuhari și Pavalachi”. Ulterior, în cadrul efectuării urmăririi penale, la 12 mai 2004 a fost pornită o altă cauză penală în baza art.123¹ CP și art.189 alin.(2) CP.

Menționează reclamantul ca pe parcursul urmăririi penale a fost ilegal învinuit în comiterea acestor infracțiuni.

Prin sentința instanței de fond din 29 noiembrie 2010, după 6 ani și 3 luni, a fost achitat pe motive că faptele sale nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunilor incriminate.

Consideră că, organul de urmărire penală sub conducerea grupului de procurori i-au încălcat drepturile constituționale prin intentarea ilegală a două dosare penale și lipsa probelor și a temeiurilor nefondate, invocate de procurori la aplicarea interdicțiilor de părăsire a localității și a țării, cât și a deciziilor de respingere a demersurilor la aceste acțiuni, tergiversarea examinării cauzelor în termeni rezonabili din vina procurorilor care nejustificat nu se prezentau la proces, nu prezentau la timp probele acuzării, martorii acuzării, schimbul interminabil al acuzatorilor de stat în ședințele de judecată.

Solicită reclamantul încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor a prejudiciului moral în sumă de 900 000 lei și a cheltuielilor de judecată în mărime de 182 600 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Riscani mun.Chisinau din 11 iulie 2012 acțiunea a fost parțial admisă, fiind dispusă încasarea din bugetul de stat în beneficiul lui Mihail Chițanu a prejudiciului moral în sumă de 30 000 lei și a prejudiciului material exprimat prin suportarea cheltuielilor pentru asistența juridică acordată în sumă de 18 260 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 06 martie 2013 a fost respinsă cererea de apel declarată de Ministerul Finanțelor. Admis apelul declarat de către Mihail Chițanu, casată parțial hotărârea Judecătoriei Rîscani mun.Chisinau din 11 iulie 2012, în partea încasării prejudiciului material exprimat prin suportarea cheltuielilor pentru asistența juridică fiind emisă în aceasta parte o nouă hotărâre prin care s-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Mihail Chițanu prejudiciul material exprimat prin suportarea cheltuielilor pentru asistența juridică acordată în mărime de 182 600 lei. S-a încasat cu titlu de cheltuieli de asistența juridică din contul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Mihail Chițanu suma de 3 000,00 lei. În rest fiind menținută hotărârea primei instanțe se menține.

La 04 aprilie 2013 Ministerul Finanțelor a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea acesteia cu emiterea unei hotărâri noi în vederea diminuării sumei despăgubirii bănești pentru prejudiciul moral și material în limite rezonabile.

În motivarea recursului a indicat că consideră incorect și nefondat faptul punerii în sarcina bugetului de stat a obligației de a compensa intimatului prejudiciul material rezultat din achitarea unor sume exagerate avocatului. Simplul fapt al achitării de către intimat a unor sume cu titlu de remunerare în beneficiul apărătorului său, nu putea servi drept temei pentru instanța de judecată la stabilirea recuperării acestei sume în mod integral din contul bugetului de stat. Costurile și cheltuielile de asistență juridică ca să fie rambursate, ele trebuie să fie necesare, real suportate și rezonabile ca quantum.

La 16 mai 2013 Mihail Chițanu a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea acesteia în parte, cu emiterea unei hotărâri noi în partea ce ține de încasarea prejudiciului moral, considerînd rațională încasarea sumei de 900 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

În motivarea recursului a indicat că aprecierea probelor de către instanța judecătorească de fond și de apel a fost arbitrară și erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale sale, ocrotite de Constituția Republicii Moldova și art. 6 CEDO, la care RM a aderat. Necăutînd la faptul că, în cererea de apel au fost invocate motivele prin care, concluzia instanței de fond pe capătul acțiunii vizînd încasarea prejudiciului moral o consideră neîntemeiată, diminuarea cuantumului nu corespunde materialelor prezentate instanței de judecată, probelor administrate în dosar, caracterului suferințelor sufletești provocate și cheltuielilor reale suportate, din care motiv necesită a fi casată, fiind acceptată suma indicată în cererea de chemare în judecată.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră întemeiat recursul declarat de către Ministerul Finanțelor și care urmează a fi admis, cu casarea parțială a deciziei instanței de apel și pronunțarea unei noi hotărâri în parte, în ceea ce privește recursul declarat de către Mihail Chițanu Colegiul îl consideră neîntemeiat și care urmează a fi respins, cu

menținerea deciziei instanței de apel în partea ce ține de încasarea prejudiciului moral, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Materialele cauzei denotă că la 16 iunie 1998, Mihail Chițanu a fost angajat în calitate de jurist la SA “Apă-Canal Chișinău”, fiind ulterior avansat și numit în funcția de șef al serviciului juridic a SA “Apă-Canal Chișinău”.

La 12 martie 2004, în privința lui Mihail Chițanu a fost intentată o cauză penală legată de încheierea contractului de asistență juridică cu Biroul Asociat de Avocați “Tuhari și Pavalachi”, iar ulterior în cadrul efectuării urmăririi penale la 12 mai 2004 a fost pornită o altă cauză penală în baza art.123/1 CP și art.189 alin.(2) CP (în redacția anului 1961).

Prin sentința judecătoreiei Rîșcani mun.Chișinău din 29 noiembrie 2010, Mihail Chițanu a fost achitat din motivul că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Prin urmare se constată cu certitudine că în privința lui Mihail Chițanu au fost pornite ilegal două cauze penale, fiind aplicată măsură de reprimare cu obligațiunea de a nu părăsi țara, ulterior fiind achitat pe motivul că fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

Referitor la recursul declarat de către Ministerul Finanțelor, Colegiul reține că prin prisma art. 41 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, pentru ca cheltuielile de asistență juridică să fie incluse în suma acordată trebuie să fie reale și necesare și să aibă un quantum rezonabil, cu anexarea orelor lucrătoare de reprezentant conform contractului încheiat.

Pornind de la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru ca costurile și cheltuielile să fie incluse în suma acordată, urmează să se stabilească dacă costurile și cheltuielile au fost necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime (Nilsen and Johnsen contra Norvegiei).

În această privință Curtea se bazează pe elemente precum numărul de ore lucrate de avocat și tariful perceput de acesta pentru o oră de lucru (Amihalachioaie contra Moldovei).

Astfel, Colegiul consideră că suma de 182 600 lei încasată de către instanța de apel cu titlu de cheltuieli de asistență juridică este una neîntemeiată și exagerată în coraport cu lucru efectuat de avocat pe această cauză.

Prin urmare, instanța de recurs consideră rezonabilă încasarea sumei de 16 000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică.

În ceea ce privește recursul declarat de către Mihail Chițanu, Colegiul reține că, conform art.1405, 1422, 1423 Cod Civil, prejudiciul cauzat persoanei fizice în urma reținerii egale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală se repară de către stat integral, iar în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc. Mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

După cum s-a menționat și mai sus, Mihail Chițanu a fost atras ilegal la răspundere penală, fapte confirmate prin hotărârile judecătorești devenite irevocabile, avînd puterea unui lucru judecat.

Colegiul menționează că pe parcursul petrecerii urmăririi și a cercetării judecătorești recurentul a suportat evident stări de stres și frustrări, circumstanțe ce se califică ca suferințe morale, atât psihice cît și fizice.

Instanța de recurs constată că recurentului într-adevăr i-a fost cauzat prejudiciu moral, însă suma solicitată de către acesta este una exagerată, instanțele inferioare dispunînd încasarea sumei de 30 000 lei, Colegiul consideră această sumă ca fiind una rezonabilă, fiind proporțională prejudiciului cauzat.

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că circumstanțele pricinii au fost stabilite, însă normele de drept material au fost aplicate eronat și nu este necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Ministerul Finanțelor, de a casa decizia instanței de apel în această parte, și de a emite o nouă hotărîre în partea ce ține de încasarea prejudiciului material exprimat prin suportarea cheltuielilor pentru asistența juridică, prin încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor a sumei de 16 000 lei.

Avînd în vedere faptul că decizia instanței de apel în partea ce ține de încasarea prejudiciului moral, este întemeiată și legală, iar temeiurile invocate de către recurentul Mihail Chițanu sînt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține decizia instanței de apel în această parte.

În conformitate cu art. 444, art. 445 alin.(1) lit. b) CPC, art.445 alin.(3), Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova.

Se casează în parte decizia Curții de Apel Chișinău din 06 martie 2013 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Mihail Chițanu împotriva Ministerului Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului material și moral și se emite o nouă hotărîre prin care :

Se încasează din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM în beneficiul lui Mihail Chițanu, prejudiciul material exprimat prin suportarea cheltuielilor pentru asistența juridică în sumă de 16 000 (șaisprezece mii) lei.

Se respinge recursul declarat de către Mihail Chițanu.

În rest decizia Curții de Apel Chișinău din 06 martie 2013 se menține.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței, Judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Svetlana Novac

Tatiana Vieru

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat